

Bijzondere vondsten – verslag nummer 9

Hans De Blauwe

Dit verslag loopt van 1 februari tot eind oktober 2016 en geeft bijzondere waarnemingen tussen de havengeul te Nieuwpoort en de Nederlandse grens. Waarnemingen ten zuiden van Nieuwpoort maken deel uit van een studie door leden die de cursus natuurgids volgen. Voor kwallen en hydromedusen behandelt dit verslag onze gehele kuststrook.

Wieren en planten

Op 12 maart 2016, tijdens de SWG excursie in de baai van Heist, vinden we vastgehecht Knotswier *Ascophyllum nodosum* langs de Oostelijke strekdam te Zeebrugge. Voor dit wier dat kalmer water verkiest, is dit de enige groeiplaats in ons land. Het is tevens te vinden binnen de havenmuren van Zeebrugge.

Op 10 augustus 2016 maakt Hans De Blauwe een wandeling op het strand van Oostende. In het aanspoelsel ligt Blaaswier *Fucus vesiculosus*, Knotswier *Ascophyllum nodosum*, Kleine zee-eik *Fucus spiralis*, Riemwier *Himanthalia elongata*, enkele plukjes *Asparagopsis armata* en op een riemwiervoetje groeit Roze kalkkorstwier *Phymatolithon lenormandii*. Tussen de wieren liggen fragmenten van Groot zeegras *Zostera marina*.

Op 4 maart 2016 ontdekt Hans Hillewaert Wakame *Undaria pinnatifida* in de marinebasis te Zeebrugge. Het wier heeft zich dus verder uitgebreid buiten de jachthaven.

Krabben

Tijdens een sleep met de Simon Stevin op 22 februari 2016 meldt Bram Conings een exemplaar van de Gewimperde Zwemkrab *Liocarcinus navigator* voor de kust van Raversijde.

Op 5 maart vinden Anna Schneider en Thomas Gyselinck een Zuiderzeekrabje - *Rhithropanopeus harrisii* te Kallo op de Ketenisschor. Op 14 mei meldt Peter Vanderschoot 2 exemplaren op de Paardenschor te Doel.

Op 3 maart 2016 ontdekt Sebastiaan Hanoulle te Bredene een Hooiwagenkrab *Macropodia rostrata* in het kruinet. Op 12 maart 2016 vinden we er eentje in de Baai van Heist tijdens de SWG excursie. Andere geleedpotigen waargenomen tijdens deze excursie zijn Strandkrab *Carcinus maenas*, Noordzeekrab *Cancer pagurus*, Blaasjeskrab *Hemigrapsus sanguineus*, Penseelkrab *Hemigrapsus takanoi*, 2 Fluwelen Zwemkrab *Necora puber*, Porseleinkrabbetje *Pisidia longicornis*, Harig porseleinkrabbetje *Porcellana platycheles*, Michelinmannetje *Pycnogonum littorale* en Nieuw-Zeelandse Zeepok *Austrominius modestus*.

Neteldieren

Dodemansduim *Alcyonium digitatum* spoelde aan te Wenduine (Antoon Ovaere, 4 maart 2016) en Oostende (8 november 2016, Jan Mees).

Tijdens de SWG excursie in de Baai van Heist op 12 maart 2016 noteerden we volgende neteldieren: Paardenanemoon *Actinia equina*, Zeedahlia *Urticina felina*, Zeeanjelier *Metridium senile*, Sierlijke slibanemoon *Sagartia elegans*, *Obelia bidentata*, Penneschacht *Tubularia indivisa*, Gorgelpijppoliep *Ectopleura larynx*, Zeerasp *Hydractina echinata* en Kleine klokpoliep *Clytia hemisphaerica*.

Mosdiertjes

Op 8 maart 2016 vonden Wim Decock en Jan Mees een mooie aangespoelde kolonie van het Zijdemosdiertje *Vesicularia spinosa* te Oostende. Dit najaar spoelt deze soort blijkbaar veel minder aan dan andere jaren. Ik weet niet goed hoe ik dat moet interpreteren: zijn er dit jaar weinig of zijn er weining los gespoeld?

Tijdens de SWG excursie in de Baai van Heist vonden we langs de Oostelijke strekdam op 12 maart 2016 de volgende mosdiersoorten: Penneschaft-mosdiertje *Alcyonidium hydrocoelatum* vastgehecht op *Obelia bidentata*, Zeevitrage *Conopeum reticulum*, Harig Mosdiertje *Electra pilosa*, Steenmosdiertje *Scrupocellaria scruposa*, Bekermosdiertje *Farrella repens* en het Empingmosdiertje *Schizomavella linearis*.

Op 10 augustus 2016 determineert Hans De Blauwe *Celleporella hyalina* en Bloedrode ploomosdiertje *Watersipora subatra* op een aangespoeld riemwiervoetje opgeraapt op het strand van Oostende.

Weekdieren

Op 11 februari 2016 vinden Franky Bauwens en Dominique Verbeke drie eiertrossen van de Gewone pijlintkvis *Loligo vulgaris* te Lombardsijde. Eiertrossen van deze soort worden ook gemeld op 29 april 2016 te Zeebrugge (Johan Devos en Johan en Karin Steuperaert-Mels), 5 mei 2016 tussen Blankenberge en Zeebrugge (Franky Bauwens en Dominique Verbeke), 7 mei 2016 te Zeebrugge (Hans De Blauwe) en tenslotte 27 mei 2016 te Oostende (Jan Mees).

Op 17 februari 2016 vist de RV Simon Stevin 5 verse doubletten op van de Wijde mantel *Aequipecten opercularis* op enige kilometers voor de kust van Knokke.

Op 26 februari 2016 inspecteert Aäron Fabrice een aangespoelde boei met wat mosselen, daarop telt hij 143 mosselslurpers *Odostomia scalaris* met vleesresten.

Tijdens de SWG excursie op 12 maart 2016 in de Baai van Heist vonden we adulten en legfels van Purperslak - *Nucella lapillus* en verder Muiltje *Crepidula fornicata*, Kokkel *Cerastoderma edule*, Gewone alikruik *Littorina littorea*, Platte slijkgaper *Scrobicularia plana*, Vlokkige zeeslak *Aeolidia papillosa*, Gewone schaalhoren *Patella vulgata*. We vonden er ook talrijke verse lege doubletten alsook diverse levende exemplaren van de Filipijnse tapijtscelp *Ruditapes philippinarum* de soort aangetroffen. Alle op het zeer slibrijke substraat. Ook hier heeft zich nu een populatie ontwikkeld. Manu Dumoulin en

Alfred Anthierens vonden er eerder op 18 augustus 2015 een vers leeg doublet met breedte 3,96 cm.

Jan Soors vond op 14 maart 2016 een Gewoon muizenootje *Myosotella myosotis* in het Zwin.

Op 27 oktober 2016 raapte Jan Seys op de Oosteroever te Oostende een vreemde oester op uit het massale aanspoelsel dat er die week lag. Het betrof een doublet van een onvolwassen vleugeloester *Pteria hirundo* (foto 1). Dat is een Europese soort die tot in de Golf van Biskaje aangetroffen wordt en soms op drijvende voorwerpen tot bij ons op het strand belandt.

Foto 1: Recente precaudale wervel van een Atlantische zeilvis *Istiophorus albicans* (foto: Jan Seys)

Wormen

Tijdens de SWG excursie in de Baai van Heist vonden we langs de Oostelijke strekdam op 12 maart 2016 vele legsels van wormen. Deze groene bolletjes zijn mogelijk afkomstig van twee soorten, met name de Gestippelde dieseltreinworm *Phyllodoce maculata* of de Groene bladkieuwworm *Eulalia viridis*. We vonden er ook oppervlaktes met de Schelpkokerworm *Lanice conchilega*.

Op 17 augustus 2016 vangt de Simon Stevin een Fluwelen zeemuis *Aphrodita aculeata* in de windmolenparken voor de kust van Zeebrugge.

Aphelocheata marioni, een borstelworm, is op 15 maart 2016 in het Zwin (zwingel) aangetroffen door Jan Soors.

Zeezoogdieren

Als we na de SWG excursie in de Baai van Heist op 12 maart 2016 terugkeren van de laagwaterlijn naar de zeedijk moeten we een ommetje maken rond een Grijs Zeehond - *Halichoerus grypus* die recht op ons kwam afgehuppeld. We waren hem blijkbaar tijdens de excursie heel dichtbij voorbijgelopen. Hij had zich gesneden aan de scherpe kleppen van de Japanse oester *Crassostrea gigas*.

Vissen

Door gebrek aan grijze garnaal voor de kust zijn er weinig kruiers actief, dit resulteert ook in een kleiner aantal waarnemingen van vissen.

Op 14 juli 2016 zwemt te Zeebrugge een volwassen Makreel *Scomber scombrus* het strand op (Hans De Blauwe). Misschien was hij op de vlucht voor een zeezoogdier. Op 30 augustus 2016 meldt Jan Ranson een Vorskab *Raniceps raninus* van het windmolenpark voor de kust van Zeebrugge.

Jan Mees meldt de vondst van een recente precaudale wervel van een Atlantische zeilvis *Istiophorus albicans* te Oostende op het strand aan het oosterstaketsel (foto 2). De wervel werd gedetermineerd door Wim Wouters van het KBIN en wordt bewaard in collectie.

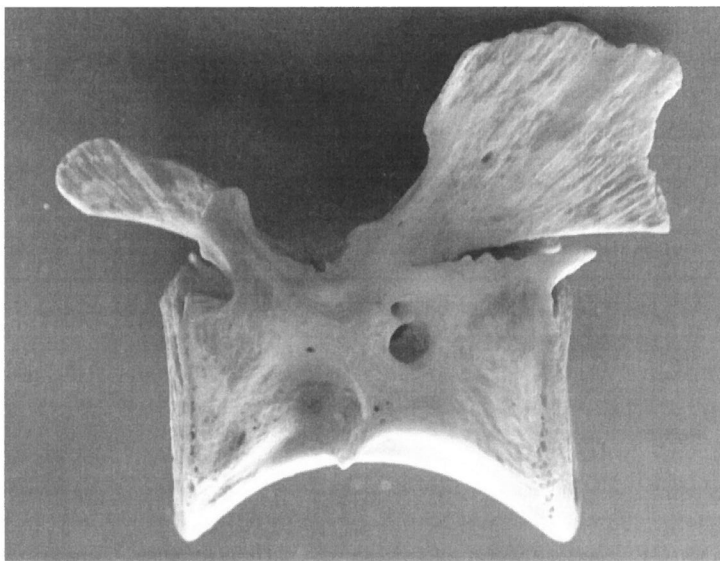

Foto 2: Recente precaudale wervel van een Atlantische zeilvis *Istiophorus albicans* (foto: Jan Mees)

Weinig waarnemingen dit jaar van de Spiering *Osmerus eperlanus*. Tijdens een sleep met de Simon Stevin op 22 februari 2016 meldt Bram Conings een exemplaar. Er volgen nog

meldingen van één exemplaar bij netvangsten op 2, 3 en 9 maart en 28 oktober 2016 (Jan Ranson, Hans Hillewaert, Bram Conings).

Kwallen

Voor onderstaand kwallenoverzicht worden alle waarnemingen van onze volledige kust in rekening genomen.

Het Parasolletje *Eutonina indicans* werd gemeld van 5 mei tot en met 6 juni 2016 met massale strandingen op 21 en 22 mei. Waarnemingen zijn van Philippe Vanmeerbeeck, Hans De Blauwe, Antoon Ovaere, Jan Mees, Wim Decock, Charlotte Magherman, Tom Ameye en Bram Conings.

Op 4 september 2016 wordt in de jachthaven van Zeebrugge een kwalletje van *Eucheilota maculata* aangetroffen en gedetermineerd door Hans De Blauwe.

Lampenkapjes en Ikealampenkapjes waren dit jaar uit de mode. Geen enkel Ikealampenkapje *Aequora aequorea* werd gemeld. Van het Lampenkapje *Aequorea vitrina* is er melding van 3 exemplaren: 14 juli 2016 te Zeebrugge (Hans De Blauwe), 8 augustus 2016 te De Panne (René Billiau) en 13 september 2016 te Oostende (Franky Bauwens en Dominique Verbeke).

De Kompaskwal *Chrysaora hysoscella* verschijnt op 30 juni 2016 en wordt in lage aantallen gezien op het strand: 12 juli waarnemingen van 1 tot meer dan 20 exemplaren; 13 augustus waarnemingen van 1 tot 50 exemplaren; 9 waarnemingen in september van 1 tot 10 exemplaren en 6 oktober waarnemingen van 1 tot 8 exemplaren (22 verschillende waarnemers). Op 17 juli 2016 vond Heide Knöbl een wel erg grote kompaskwal met diameter 25 cm te Bredene.

Oorkwallen *Aurelia aurita* worden gemeld van 29 april tot 7 november 2016. Het hoogst gemelde aantal is "meer dan 100". Op 4 en 5 juni 2016 worden resp. meer dan 100 en meer dan 1000 poliepen van de Oorkwal vastgesteld in de jachthaven van Zeebrugge.

Zeepaddenstoelen *Rhizostoma pulmo* waren niet algemeen dit jaar. De eerste wordt gemeld op 10 juni 2016. Tot eind oktober worden slechts 7 exemplaren gemeld. Later op het jaar volgen er nog maar dat is voor een volgend verslag.

Blauwe Haarkwallen *Cyanea lamarckii*, die deden het pas slecht dit jaar. Eerste waarneming op 29 april 2016, de laatste op 30 augustus 2016. Het gaat in totaal om slechts 20 exemplaren met als hoogste aantal 9 exemplaren op 31 mei, geteld door Antoon Ovaere.

Op 20 juli 2016 komt de Amerikaanse ribkwal *Mnemiopsis leidyi* in vizier met meer dan 10 exemplaren in het Boudewijnkanaal tussen Brugge en Zeebrugge (Hans De Blauwe). Vanaf 8 augustus zijn er meldingen van de zee en het strand. Hoogste aantallen gemeld zijn 100 ex aangespoeld te De Haan op 27 oktober door Guido Rappé en 1000 of meer in de jachthaven van Zeebrugge op 25 augustus en 4 en 30 september 2016 door Guido Rappé en Hans De Blauwe.